

Elisabeta Gjoni
Kryetare

AMF – 1 vit përpjekje dhe arritje. Sfidat e zhvillimit dhe rritjes

Të nderuar pjesëmarrës,

Së pari, do të dëshiroja t'ju shprehja falënderimet e sinqerta që na nderuat me pjesëmarrjen tuaj, duke gjetur hapësirë në skedulën tuaj të ngjeshur të fundvitit.

Duke ju uruar mirëseardhjen në aktivitet, kam kënaqësinë të paraqes sot përpara jush një ekspozitë të punës dhe arritjeve të AMF-së në vitin e parë të veprimtarisë së saj. Gjithashtu, do të përmend edhe objektivat e projektet për përballimin me sukses të sfidave të zhvillimit të tregjeve financiare jo - bankare.

AMF filloi aktivitetin e saj rreth një vit më parë, duke integruar funksionet e kryera nga rregullatorët e mëparshëm në fushat e sigurimeve, letrave me vlerë dhe pensioneve private suplementare.

Më lejoni të bëj një vështrim të shkurtër historik:

Qeveria, në ndjekje të tendencave të zhvillimit në vend dhe ato ndërkombetare në këtë fushë, si edhe në përgjigje të rekomandimeve të Bankës Botërore e FMN-së në Raportin e Vleresimit Financiar 2004-2005, ndërmorri reformën institucionale të integritetit të rregullatorëve financiarë jo - bankarë.

Unifikimi i tre rregullatoreve u konsiderua nga Qeveria si një proces dhe jo si një vendim i vetëm, apo miratim i një ligji.

Hapat e procesit:

- *Diskutimet paraprake deri në Janar 2006;*
- *Marrja e vendimit politik;*
- *Ngritja e grupit të punës;*
- *Hartimi i strategjisë dhe i ligjit;*
- *Diskutimet përfundimtare;*
- *Miratimi i ligjit;*
- *Miratimi i Bordit në Tetor 2006.*

Me mbështetjen e pandërprerë të BB-së, brenda vitit 2006 u realizuan të gjithë hapat e nevojshëm ligjorë, teknikë dhe administrativë që mundësuan në Tetor 2006 fillimin e veprimtarisë së Autoritetit të Mbiqëqyrjes Financiare.

AMF në gjithë veprimtarinë e saj drejtohet nga një mision qartësisht i përcaktuar: **garantimi dhe mbrojtja e interesave të investitorëve, të siguruarve dhe publikut në tërësi**. Në këtë këndvështrim, mbetet domosdoshmëri që në çdo kohë të ruhet qëndrueshmëria financiare e lojtarëve të tregut dhe aftësia e tyre për të përmbushur në kohë detyrimet.

Që me krijimin e saj, AMF me assistencën e BB krahas perpjekjeve të vazhdueshme për ngritjen e kapaciteteve institucionale, identifikoi fushat e prioriteve:

- *Diagnostikimi i tregut, me fokus atë të sigurimeve;*
- *Hartimi i një plani të plotë të zhvillimit të mbikëqyrjes;*
- *Rishikimi i të gjithë kuadrit ligjor ekzistues për tregjet financiare jo-bankare dhe përshtatja e tij me direktivat Europiane e standardet ndërkombëtare;*
- *Zhvillimi i një sistemi të përshtatshëm të teknologjisë së informacionit me baza të dhënash të shumëfishta.*

Vlerësimi intensiv i situatës së tregut (Nëntor – Dhjetor 2006) u shoqërua me futjen metodave profesionale analizuuese, sic ishte zbatimi i sistemit IRIS (Sistemi Informativ Rregullativ të Sigurimeve). Për këtë qëllim, me mbështetjen e Bankës Botërore, AMF zhvilloi në dhjetor 2006 një training të stafëve të saj dhe të shoqërive të sigurimeve mbi metodat bashkëkohore të analizës financiare në sigurime dhe përdorimin e normave dhe testeve të përshtatura për Shqipërinë. Dua të theksoj se kjo metodologji është aplikuar gjatë gjithë analizave deri më sot dhe raportet periodike mbi gjendjen financiare kanë përcjellë mesazhet përkatëse tek shoqëritë.

Diagnostikimi i menjëhershëm u përqëndrua në vlerësimin e administrimit të dëmeve, të praktikave të mbajtjes e administrimit të rreziqeve, të risigurimeve dhe të aftësisë paguese të çdo shoqërie të sigurimit. Problemet kryesore që rezultuan nga diagnostikimi si: raporti i ulët i humbjeve (dëme / prime), shpenzimet e larta administrative dhe efektiviteti i ulët i kapitalit, u pasqyruan më tej në objektiva specifike të veprimtarisë së AMF-së. Brenda këtij viti objektivat u konkretizuan me: adoptimin dhe miratimin nga AMF të dokumentit të OECD-së mbi Praktikën e Mira të Trajtimit të Dëmeve në Sigurime, në bashkëpunimin me Ministrinë e Financave për nxjerrjen e Udhëzimit mbi Vlerësimin e Dëmeve të Sigurimeve të Detyrueshme Motorrike, si dhe të rregullores mbi kriteret e risigurimeve.

Në drejtim të risigurimeve, po punohet për gjetjen skemave më të përshtatshme si: krijimi i një njesie kombëtare të risigurimit, grumbullimi i biznesit nga sigurveues të ndryshëm para kalimit të rreziqeve në tregjet ndërkombëtare. Ndërmarrje të tilla i shërbejnë rritjes së efektivitetit të biznesit dhe mbështesin programe kombëtare të mbrojtjes nga katastrofat natyrore.

Një ndër ndërhyrjet më të ndjeshme ligjore mbi tregun e sigurimeve ishte rritja e nivelit minimal të fondit të garancisë në nivelet e përcaktuara në direktivat europiane. Me kënaqësi informoj përmbushjen nga sigurveuesit Shqiptarë të dy niveleve të para të rritjes së fondit të garancisë të parashikuara brenda vitit 2007. Të shpresojmë kështu edhe për nivelin e fundit në mars të 2008.

Zhvillimi i funksioneve të AMF-së u pa i lidhur ngushtë me hartimin e një strategjie të plotë të mbikëqyrjes dhe vënia në jetë e saj nëpërmjet një plani të qartë veprimi. Po përmend shkurt disa momente kyçe, pasi nënkryetarët me prezantimet e tyre do të japin një pamje më të plotë.

- Hartimi e përdorimi i një sistemi të analizës të strukturuar qartë dhe të orientuar tek çështjet thelbësore;
- Përfshirja e elementëve të mbikëqyrjes me bazë rrisht në sistemin e analizës;
- Aktet nënligjore mbi mbulimin e provigjoneve, vlerësimin e dëmeve, veprimtarinë e risigurimeve, nën dritën e direktivave Europiane dhe praktikave më të mira ndërkombëtare.

AMF po bashkëpunon ngushtë me Bankën Botërore për realizimin e projektit të hartimit të metodologjisë së plotë të mbikëqyrjes efektive me bazë rrisht, që do t'i ketë rezultatet e saj në vitin e ardhshëm.

Kjo përjasje e re kërkon të mbështetet nga një sistem elektronik bashkëkohor i raportimit dhe analizës. Kam kënaqësinë t'ju informoj se Bordi i Drejtorëve të BERZH-it miratoi projektin e zhvillimit të sistemit informatik të raportimit të AMF-së për sigurimet e pensionet dhe se në 7 dhjetor u mbështet unanimitet edhe nga donatorët e Fondit të Ballkanit Perëndimor. Ngritja e një platforme të tillë informatike do të garantojë: një komunikim të shpejtë e të besueshëm, kapacitete shumë të larta të analizës, si edhe paralajmërime të hershme, si element shumë i rëndësishëm i mbikëqyrjes. Platforma të tilla përdoren sot në vende të zhvilluara si Britania e Madhe, Irlanda, Sllovenia, etj.

AMF ka ndjekur dhe trajtuar me vëmendje të vecantë zhvillimet në sigurimet e detyrueshme motorike, që zënë mbi 65% në strukturën e tregut të sigurimeve. Është për t'u theksuar që këtë vit ky treg ka një rritje të ndjeshme me rreth 52% (10 mujori) në krahasim me vitin e kaluar, që vjen jo vetëm nga ndryshimi i tarifave për një periudhë 4 mujore, por edhe nga rritja e numrit të kontratave të sigurimit. Megjithatë, fenomeni i shitjes nën primet e miratuara me impakt në përkeqësimin e fitimeve, vazhdon të përbëjë një plagë të tregut të sigurimeve. Kompleksi i masave të përbashkëta, deri në politika të liberalizimit, duhet të shoqërohet me një sjellje të re të konkurrencës nga shoqëritë e sigurimit.

Nuk do të lija pa përmendur projektin ambicioz të ngritjes së Qendrës Kombëtare të të Dhënave të Sigurimit të Detyrueshëm Motorrik. Ngritja e Qendres buron si një kërkesë e tregut, e direktivave të Europës dhe e mbikëqyrjes dhe është dhe në funksion të politikave të liberalizimit gradual të çmimeve të sigurimeve të detyrueshme dhe mirëadministrimit të dëmve. Në bashkëpunim me shoqëritë e sigurimit, AMF mundësoi përmbylljen me sukses të fazës së parë, që do të thotë se çdo policë motorrike sot shitet në mënyrë elektronike dhe raportohet në kohe reale në këtë Qendër të administruar nga AMF. Dua të përsërisht bashkëpunimin për këtë projekt me Drejtorinë e Përgjithshme të Shërbimit dhe Transportit Rrugor dhe Qendrën analoge Tramer në Turqi .

Të gjitha këto reforma, si edhe ristrukturimi i arkitekturës institucionale të sigurimeve motorrike, po gjejnë shprehje në projektin e një ligji të ri të sigurimeve të detyrueshme, për të cilin AMF është duke punuar.

Ne kemi vendosur një dialog sistematik me tregun dhe shoqatat përkatëse për konsultime paraprake, trainime apo drejtime të tjera të bashkëpunimit. Së fundmi, edhe në faqen e internetit të AMF-së shoqëritë mund të gjejnë informacione konfidenciale të aksesueshme vetëm prej tyre.

Në fund të vitit 2008, shoqërive të shërbimeve financiare do t'u duhet të raportojnë pasqyrat e tyre financiare sipas standardeve ndërkombëtare të raportimit financiar. Duke e parë këtë si një sfidë të madhe për sektorin, AMF ka ndërmarrë nisma të trainimit me pjesëmarrjen e lektorëve ndërkombëtarë me përvojë.

AMF po bashkëpunon me institucione të tjera për një shtrirje më të gjerë të veprimtarisë siguroese, në mbështetje të iniciativës së Qeverisë e të Kryeministrit për mbrojtjen e publikut, apo punonjësve nga rreziqe potenciale që mbart ushtrimi i disa aktiviteteve si: karburantet, ndërtimi, minierat, hoteleria, etj. Promovimi i një sërë produktesh të domosdoshme të sigurimeve do të ketë si rrjedhim edhe përmirësimin e strukturës së këtij tregu.

Shqipëria është një vend shumë i ekspozuar ndaj rreziqeve dhe katastrofave natyrore. Për këtë arsye, mbetet domosdoshmëri zhvillimi i skemave kombëtare të mbrojtjes ndaj tyre dhe reduktimit të pasojave që ato mund t'u sjellin familjeve, bizneseve dhe ekonomisë së vendit në tërësi. Hartimi i programeve të mbrojtjes nga katastrofat mbetet një sfidë madhore për tregjet financiare në Shqipëri. AMF ka paraqitur vlerësimet e saj për të gjetur konsensusin e nevojshëm në ndërmarrjen e një projekti të tillë kombëtar.

Megjithëse së bashku i kemi celebruar, nuk mund të lë pa përmendur se zhvillimet e këtij viti në tregun e sigurimeve do të mbeten të shënuara. Për herë të parë investitorë të huaj me reputacion në Europë janë të pranishëm në Shqipëri, në parteship të suksesshëm me shoqëritë Shqiptare. (Në Prill - Aspis, në Korrik - Uniqa, e në Gusht - TBIH).

Këto zhvillime nuk janë të rastësishme: qëndrueshmëria makroekonomike, zhvillimet e fundit të sektorit financiar, progresi në regjimin e rregullimit dhe mbikëqyrjes të gërshetuara me potencialet e mëdha që ofron vendi, janë faktorë që kanë ndikuar në rritjen e interesit të investitorëve. Investitorë prestigjizë janë në proces negociatash e vlerësimi për shoqëri të tjera, ndërkohë që vëmendje e madhe po i kushtohet nga tregjet ndërkombëtare privatizimit të plotë të INSIG-ut.

Në sektorin e pensioneve, AMF po punon për hartimin e një projekt-ligji të ri të pensioneve private vullnetare, që do të nxisë më tej zhvillimin e këtij sektori mbi baza të forta të garantimit dhe mbrojtjes së interesave të kontribuesve vullnetarë. Ndërkohë, për mbikëqyrjen e tri fondeve ekzistuese, AMF ka hartuar dhe miratuar rregulla të raportimit e monitorimit.

Është për t'u theksuar se AMF mbetet pjesë aktive e studimeve dhe vlerësimeve të iniciuara nga Qeveria me qëllim reformimin e sigurimeve shoqërore dhe pensioneve.

Tregu i letrave me vlerë sot kufizohet vetëm në letrat me vlerë të qeverisë. AMF ka mundësuar zgjerimin e tregut dytësor dhe funksionimin e regjistrave përkatës, nëpërmjet licencimit amendimeve rregullatore dhe me një bashkëpunim të ngushtë me Bankën e Shqipërisë dhe Ministrinë e Financave. Dëshiroj të prek këtu realizimin me sukses të sistemit GSRM. AMF në perpjekje për të rritur transparencën dhe tregtushmerinë ka instaluar në faqen e internetit një sistem rating (krahasimi) GSRM, ku çdo bankë përditëson në kohë reale transaksionet dhe kuotimet për bonot e thesarit dhe obligacionet. Mendojmë se emetimet afatgjata ngrenë nevojën për një strukturë qendrore të regjistrimit.

Interesi që është shfaqur për tregun e kapiatleve, si dhe kushtet e sotme të zhvillimit të biznesit dhe të infrastruktures institucionale favorizojnë aktivizimin e tij. E them me siguri se sot në vendin tonë ka shoqëri që janë plotësisht të përshtatshme për t'u listuar në Bursë. Në këtë terren, një perpjekje e përbashkët e institucioneve financiare e promovon ndjeshëm procesin.

Po vijon puna për përmirësimin e kuadrit ligjor në fushën e letrave me vlerë, ku dëshiroj të përmend projektin e ri të ligjit të letrave me vlerë të hartuar nga Ministria e Financave, projektin në proces mbi Obligacionet e Korporatave dhe Bashkive të mbështetur nga BERZH-i dhe hartimin e projekt-ligjit të ri mbi investimet kolektive. Këto projekte synojnë përafrimin me direktivat Europiane dhe nxitin aktivizimit të tregut.

Në funksion të ruajtjes së stabilitetit financiar, AMF mban një bashkëpunim të ngushtë dhe sistematik me Bankën e Shqipërisë. Bashkëpunimi ndihmon në parandalimin e transferimit të rreziqeve, të rritjes së transparencës, si edhe të unifikimit të standarteve për sektorin financiar. Konkretisht, mjaft të efektshme kanë qënë në këtë drejtim inspektimet e përbashkëta. Aplikimet e platformave teknologjike do të mundësojnë një shkëmbim informacioni e komunikim akoma më të plotë e sistematik.

AMF është anëtare e 3 shoqatave ndërkombëtare të rregullatorëve të sigurimeve (IAIS), letrave me vlerë (IOSCO) dhe pensioneve (IOPS) dhe ka marrëdhënie e bashkëpunim të ngushtë me një numër të madh rregullatorësh në botë. Vlen këtu të përmendet forcimi i bashkëpunimit me Autoritetin Austriak të Tregjeve Financiare menjëherë pas investimeve Austriake në tregun Shqiptar të sigurimeve dhe pensioneve.

AMF ka një bashkëpunim të vazhdueshëm me Autoritetin Bankar Qendror të Kosovës, me fryte reciproke si në shkëmbimin e eksperiencës, në vendosjen e standardeve, në zhvillimin e trainimeve dypalëshe, ashtu edhe shkëmbimin e informacioneve konfidenciale e kryerjen e inspektimeve të përbashkëta në shoqërite shqiptare në Kosovë. Këto ura komunikimi do të forcohen më tej në funksion të zhvillimit të sektorëve financiarë të të dy vendeve.

Një ndër synimet e tona mbetet përgatitja e profesionistëve të tregjeve financiare ku mund të përmend: vlerësuesit, aktuarët, ndërmjetësit, analistët, etj. Me kënaqësi mund të them sot, se vetëm dy ditë më parë, AMF së bashku me USAID-in çertifikuan klasën e parë të aktuarëve profesionistë në Shqipëri. AMF përgëzon këtë grup profesionistësh dhe premtion që do të garantojë rritjen dhe zhvillimin e këtij profesioni, si nëpërmjet rregullimeve ligjore, ashtu edhe me mbështetjen për krijimin e shoqatës profesionale dhe vlerësimit të rekomandimeve të specializuara të tyre. Gjithashtu, AMF ka miratuar dhe besoj se brenda këtij viti do të miratohen dy VKM për vlerësuesit e dëmeve dhe ndërmjetësit (agjentë / broker).

Vendosja e nje komunikimi të hapur me publikun mbetet një nga përparësitë e punës të AMF-së në funksion të përmbushjes së misionit të saj themelor. Transparenca jonë ka synim informimin mbi të gjitha zhvillimet e tregjeve financiare jo – bankare në Shqipëri e më gjerë, duke shërbyer në të njëjtën kohë për edukimin dhe rritjen e interesit dhe besimit të konsumatorit për produktet financiare. AMF ka vënë në dispozicion të publikut faqen e plotë interaktive të internetit, publikime mujore të raporteve statistikore e periodikut dhe botime të tjera informative edukuese .

Në vijim të prezantimit të aktivitetit një vjeçar, do te doja të ndalesha pak dhe në një prioritet me peshë sidomos për vitin e parë, atë të ngritjes dhe konsolidimit të kapaciteteve institucionale.

Modeli i integritit funksional u reflektua në strukturën organike të institucionit, që megjithëse ishte pjesë e strategjisë së krijimit, u bë e mundur të realizohet vetëm pas disa muajsh. Struktura e re siguron ndarjen e qartë të funksioneve, lehtëson unifikimin e standarteve dhe procedurave për gjithë sektorin financiar, si edhe mundëson sfidat e integritit.

AMF ka zhvilluar (me mbështetjen e FSVC-së) një strategji të burimeve njerëzore, me politika të fokusuara kryesisht në drejtim të përzgjedhjes së stafi të të kualifikuar, të nxitjes dhe motivimit në punë, rritjes së kapaciteteve nëpërmjet mbështetjes për trainime e çertifikime profesionale të niveleve ndërkombëtare.

Funksionimi i njësisë së auditit të brendshëm, si një siguresë e institucionit, ndihmon për të evidentuar risqet dhe për të garantuar përputhshmërinë ligjore.

Gjatë këtij viti, bordi i kompozuar nga 7 anetarë ka zhvilluar mbledhje të shpeshta për të përmbushur një sërë detyrimesh ligjore për ngritjen dhe funksionimin institucional të AMF-së, për zbatimin e shkrires dhe konsolidimit të tre rregullatorëve ekzistues. Njëkohësisht, bazuar në punën e vlefshme të stafit, si edhe këshillimet e Bankës Botërore, Bordi ka ndjekur me kujdes zhvillimet e tregut, duke ushtruar me përgjegjësi kompetencat për mbikëqyrjen e kujdesshme të tregut. Gjatë një viti janë marrë një sërë vendimesh të rëndësishme rregullatore dhe funksionale.

AMF funksionon ende në ambiente zyresh jo të përshtatshme, sidomos në kushtet e aplikimit të projekteve afatgjata të teknologjisë.

Hapat e hedhura në këtë vit për vetë kompleksitetin e fushës, shtrihen në shumë drejtime dhe konturojnë qartë një të ardhme të qëndrueshme

Sfidat që kemi përpara janë të mëdha, por ju garantoj se akoma më i madh do të jetë përkushtimi ynë për t'i përballuar ato me sukses.

Faleminderit për vëmendjen.

Dhjetor, 2007